

Posudek oponenta rigorózní práce

Jméno uchazeče: **Mgr. Zuzana Sperková**

Název práce: Historie, proces, důsledky a perspektivy dalšího rozšiřování Evropské unie

Obor státní rigorózní zkoušky: Právo Evropské unie

Jméno oponenta: **doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.**

Pracoviště oponenta: Katedra ústavního a evropského práva

Struktura posudku:

I.

Výsledky práce

(včetně hodnocení, zda přináší nové poznatky nebo originální řešení)

Hlavním autorčiným cílem, tak jak ho v úvodu práce vymezila, bylo nejdříve popsat a vysvětlit historii vzniku Evropské unie, její postupné rozšiřování a proces přistoupení k EU, následně zhodnotit jednotlivé výhody a nevýhody členství v Evropské unii a na závěr analyzovat perspektivu dalšího možného rozšiřování EU, mj. i se zaměřením na konkrétní evropské státy. Autorka cílem práce stanovuje dále např. odpověď na otázku, zda dříve dojde k dalšímu rozšíření Evropské unie či naopak k jejímu zúžení, tedy vystoupení Velké Británie, nebo zhodnocení, u kterých států je otázka přistoupení k Evropské unii již aktuální a naopak, které státy jsou od vstupu do EU ještě poměrně vzdáleny.

V předchozím odstavci vymezený cíl, resp. cíle, autorka bezesporu splnila, všechny v úvodu položené otázky v práci zodpověděla a vytvořila tak ucelené dílo, které je v této době aktuální a které jistě přispěje k úvahám o možnostech dalšího rozšíření vlivu EU (pokud vůbec).

Mohu uzavřít, že tato práce přináší nové poznatky, a to především v části, která se zabývá důsledným hodnocením jednotlivých nečlenských evropských států vzhledem k perspektivě jejich budoucího přistoupení k Evropské unii. Práce je v zásadě originálním zpracováním této problematiky.

II.

Aktuálnost zpracování tématu

Téma, které autorka zvolila, tedy možnosti dalšího rozšíření Evropské unie a „šance“ nečlenských evropských států na přistoupení k Evropské unii, je v této době bezesporu

aktuální, ať už vzhledem k debatám a jednáním, které se neustále vedou ohledně přistoupení jednotlivých evropských zemí k EU nebo vzhledem k „protiunijním“ náladám, které se již delší dobu objevují v mnoha členských i nečlenských zemích. V práci autorka mj. hodnotí i pozitivní a negativní aspekty členství v Evropské unii, což může být současným členským státům a jejich obyvatelům ku pomoci při úvahách ohledně setrvání či vystoupení z EU, v nečlenských zemích potom zase v rozpravách o přistoupení či nepřistoupení k EU.

III.

Struktura práce – zvolené metody zpracování

Předložená rigorózní práce je systematicky rozdělena do čtyř kapitol obsahujících odborný text, je doplněna o úvod, závěr, cizojazyčné resume, seznam použitých zkratk a seznam použité literatury a pramenů. Jednotlivé kapitoly se dále logicky člení na podkapitoly, což usnadňuje orientaci v práci a zvyšuje její přehlednost.

V úvodu autorka nejdříve stručně shrnuje vznik a vývoj Evropské unie, představuje důvody, které ji vedly k volbě tématu rigorózní práce, a vytyčuje její cíle. Dále zde také zmiňuje zdroje, ze kterých bude v práci vycházet, a krátce, nicméně výstižně, představuje obsah následujících čtyř kapitol a závěru, čímž na počátku práce vytváří praktický přehled jejího obsahu.

V první kapitole se autorka podrobně zabývá deskripcí vzniku Evropské unie a jejího následného rozšiřování až do dnešní podoby. Na počátku kapitoly se autorka zmiňuje i o antických a středověkých pokusech o evropskou integraci, což hodnotím jako zajímavé uvedení této historicky zaměřené a spíše deskriptivní části práce. Po výkladu věnujícímu se prvotnímu vzniku Evropské unie v polovině 20. století je čtenáři detailně předneseno všech sedm vln rozšíření EU včetně tehdejší situace a vyjednávání v jednotlivých přistupujících zemích.

Druhá kapitola, která nese sice trefný, možná až příliš žurnalistický, název „*Proč a jak se stát členem Evropské unie*“, je rozčleněna na dvě části, kdy první z nich je věnována analýze hlavních oblastí spolupráce na úrovni Evropské unie a z těchto jsou následně vyvozovány důvody podporující členství v Evropské unii. Ve druhé části této kapitoly autorka podrobně rozebírá proces přistoupení k EU, který pro přehlednost rozděluje do čtyř kroků. Především první část této kapitoly představuje cenný přehled stěžejních důvodů, které svědčí pro přistoupení k Evropské unii a může posloužit nečlenským státům v rámci rozhodování o přistoupení k EU.

Náplní třetí kapitoly je autorčino zamyšlení nad důsledky, a to jak pozitivními tak negativními, které s sebou členství v Evropské unii nese a také nad otázkou, zda převažují spíše výhody či naopak nevýhody tohoto členství. Velmi pozitivně hodnotím tři různé pohledy, ze kterých jsou pozitiva a negativa členství v EU hodnoceny. Jedná se o pohled přistupujících států, jejich obyvatel a Evropské unie jako celku. Tato kapitola, obdobně jako ta předchozí může být velmi užitečná pro úvahy nečlenských států a jejich obyvatel při jejich rozhodování o přistoupení k EU. Jde však především o to, z čeho a jak autorka čerpala.

Čtvrtá kapitola by se dala označit za nejvýznamnější část této práce, autorka zde rozděluje nečlenské evropské země do tří skupin, a to podle časové blízkosti jejich možného přístupu k Evropské unii, a v rámci těchto skupin následně predikuje konkrétní možnosti dalšího rozšíření EU. Tato kapitola plní jeden z hlavních cílů vymezených v úvodu práce, a to podrobnou analýzu perspektivy dalšího možného rozšiřování EU se zaměřením na konkrétní evropské státy. V této kapitole oceňuji především velmi důkladnou analýzu každého státu, zejm. stavu jeho přístupových jednání (pokud již probíhají) a případných problémů při přistupování k Evropské unii. Z kapitoly je patrné systematické uvažování autorky.

Závěr práce autorka věnuje zhodnocení svých zkoumání provedených v předchozích čtyřech kapitolách. Vyslovuje zde mj. názor, že úprava procesu přistoupení k Evropské unii je v zakládacích smlouvách nedostatečná, dále např. že pozitiva členství v EU převažují nad negativy, a také že oficiální dělení „nečlenských“ evropských zemí Evropskou unií příliš neodpovídá aktuální situaci, která v nich v současnosti panuje. Autorka v závěru také odpovídá na otázku položenou v úvodu práce, a to zda dříve dojde k dalšímu rozšíření Evropské unie či naopak k jejímu zúžení, tím způsobem, že nejdříve dojde k vystoupení Velké Británie než k přistoupení některé z kandidátských či potenciálně kandidátských zemí. S těmito závěry autorky se nelze než ztotožnit, byť lze uvést, že z kontextu Lisabonské smlouvy to vyplývá jaksí logicky a z aktuální situace jednání o podmínkách vystoupení UK z EU je patrné, že paralelní zužování a rozšiřování EU je v podstatě vyloučeno.

Co se metod zpracování textu týče, v práci nalezneme vhodně užitou metodu historickou, podstatně metodu deskripce a analýzy a také dedukci.

Metodu historickou a popisnou nalezneme především v kapitole první, jejímž cílem je seznámit čtenáře s historií vzniku a s postupným rozšiřováním Evropské unie. V kapitole druhé nacházíme náležitě užitou metodu analýzy, kdy autorka pečlivě rozebírá proces přistoupení k EU a také hlavní oblasti spolupráce v Evropské unii, z čehož následně metodou dedukce vyvozuje hlavní důvody svědčící pro členství v Evropské unii. Metodu dedukce dále autorka užila i v kapitole třetí, při usuzování na hlavní pozitivní a negativní důsledky členství

v Evropské unii a také v kapitole čtvrté, ve které byla nejdříve metodou deskripce popsána aktuální situace v jednotlivých nečlenských evropských státech, a následně byly vyvozovány závěry ohledně jejich možného přistoupení k Evropské unii.

IV.

Připomínky k textu

K obsahu textu bych jen podotkla, že dle mého úsudku se první část 2. kapitoly a první část 3. kapitoly obsahově částečně překrývají, což plyne již z názvů zmíněných podkapitol, podkapitola 2.1 „*Proč se stát členem Evropské unie*“ a podkapitola 3.1 „*Pozitivní důsledky (rozšiřování EU/členství v EU)*“. Věcně se tedy autorka dopustila jakéhosi klížení textu, a tím si ubrala možnost diskutovat i témata jiná, přesto související.

V.

Jazyková a grafická úroveň práce

(včetně dodržení vyhlášky děkana FPR č. 24D/2016, o rigorózním řízení a citačních norem)

Předložená rigorózní práce má velmi dobrou odbornou i literární úroveň. Až na výjimky je práce prosta gramatických a stylistických chyb (chyby v interpunkci, překlepy). Také bych chtěla podotknout, že v textu se občas vyskytují poměrně dlouhá a nepřiliš srozumitelná souvětí (např. str. 9 první věta 3. odst., str. 92 první věta 2. odst.).

Nehlédnutím do seznamu použité literatury a pramenů zjistíme, že autorka vycházela především z domácí literatury, nicméně nalezneme i několik zahraničních pramenů, ač bych s ohledem na téma očekávala širší literaturu zahraniční. Vzhledem k aktuálnosti tématu zpracovaného autorkou je pochopitelné, že zdaleka nejpočetnější jsou zdroje internetové, v rámci kterých již zahraničních pramenů nalezneme podstatně více. Autorka dále vycházela mj. z odborných článků a studií, právních předpisů a mezinárodních smluv. Autorka správně pracovala s citační technikou (poznámky pod čarou) a dodržela citační normy. V práci nalezneme celkem 161 poznámek pod čarou, což svědčí o dostatečném využití zdrojů.

Autorka také splnila požadavky kladené na tento typ práce vyhláškou děkana FPR č. 24D/2016, o rigorózním řízení (s výhradou graficky menšího počtu stran, což vysvětlí u obhajoby.)

VI.

Otázky k obhajobě

- 1) Rozšiřování EU je otázkou právní nebo spíše geopolitickou?
- 2) Jaký vliv by mělo další rozšíření EU na společnou měnu EU, např. v případě přistoupení Černé Hory event. dalších zemí?

VII.

Závěry

1. Rigorózní práce **obsahuje** původní vlastní, originální zpracování ucelené části problematiky zvoleného oboru, a to na úrovni, která odpovídá publikačnímu standardu tohoto oboru.
2. Rigorózní práce **je doporučena k obhajobě.**

V Plni dne 18.10.2017

doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.
oponentka práce